

# Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

## PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm<sup>2</sup> 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRATIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

## ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

## ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei  
Pe 6 luni: 12 lei  
Pe 3 luni: 6 lei

## JERTFA

### cale spre cât mai multă viață

Pastorală de Sf. Paști 1971 a I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului se ocupă în special de strînsa legătură dintre Jertfa, dintre Crucea Domnului și Învierea Sa biruitoare.

Apostolii s-au cutremurat de fiecare dată cînd Mîntuitorul Iisus Hristos le-a prevestit răsîgnirea și moartea Sa izbăvitoare de pe Cruce, neînțelegînd taina cea mare a Jertfei Sale dumnezeiești, pentru a noastră mîntuire din robia păcatului și a morții. Învierea i-a făcut să înțeleagă pe ei și pe noi toți că jertfa de bună voie este „legea vieții noastre creștine, legea urcușului spre cât mai multă viață, spre mîntuire, spre desăvîșire”.

Pentru înțelegerea acestui dumnezeiesc adevăr, însuși Domnul nostru Iisus Hristos ne pune în față de felurite pilde și asemănări, ca de exemplu: „Amin, amin zic vouă, dacă grăuntele de grîn, cînd cade în pămînt nu va muri, (el) rămîne singur, iar dacă va muri multă roadă aduce” (Ioan 12, 24). Așadar, se seamănă un grăunte, prin a cărui moarte răsare spicul cu roadă bogată.

În altă parte Iisus Hristos se aseamănă pe Sine cu păstorul cel bun al oilor. „Păstorul cel bun își pune viața pentru oile lui... Eu sînt păstorul cel bun — zice Domnul — și cunosc pe ale mele și ale mele mă cunosc pe mine... Și viața mea o pun pentru oi” (Ioan 10, 3—4, 11, 14—15).

Prin acestea Domnul ne-a dezvăluit adevărul că „Crucea e cale spre înviere a creștinilor, că jertfa e cale spre biruință, spre o viață ce rodește îmbelșugat și roada ei este veșnică”.

Acestea sînt motivele pentru care Biserica noastră cinstește Sf. Cruce, altarul jertfei Domnului Hristos, sfințit prin scump sîngele Său. „De atunci semnul lui Iisus Hristos este Crucea” (Matei 24, 30). Cine desparte pe Hristos de Cruce, chiar dacă zice că crede în El, se află pe o cale greșită. Iisus Hristos fără Cruce nu e Iisus Hristos al Noului Testament, ci o închipuire deșartă a celor ce „răstălmăcesc Scripturile spre a lor pierzanie”, socotindu-se mai înțelepți decît Sfinții Apostoli (II Petru 3, 15—17). „... Căci cuvîntul crucii este nebunie pentru cei pieritori” (eretici), „iar pentru noi cei ce ne mîntuim este puterea lui Dumnezeu” (I Cor. 1, 17—18).

Legătura strînsă între Iisus Hristos și Crucea Sa, între Iisus Hristos și roadele izbăvitoare ale jertfei Sale, ne face și nouă chemarea „la jertfirea de sine nu numai pentru mîntuirea noastră, ci și pentru semenii noștri, pentru Biserica noastră, pentru Patria noastră, pentru omenire”.

Plină de roade bogate este legea dragostei celei jertfitoare pe toate planurile vieții noastre. Mai întîi „jertfa Mîntuitorului... a rodit și rodește mereu pentru mîntuirea noastră și ne face părtași la Sf. Liturghie, în Sf. Împărtășanie — de viața cea veșnică, dar și de o viață de jertfire pentru semenii noștri”.

Exemple mărețe de jertfire de sine după pilda Mîntuitorului avem pe Sfinții și Mucenicii Bisericii, care fie prin o viață de sfințenie, fie chiar prin sacrificiul vieții lor au urmat lui Iisus Hristos.

Pilde de jertfire de sine, curată și dezinteresată, sînt toate faptele ce izvorăsc din dragostea părinților pentru copiii lor, sînt toate faptele cele ce le-au dovedit eroii și luptătorii pentru apărarea, libertatea și propășirea Patriei. „Însăși viața cea nouă a Patriei noastre este roada celor mai buni fii ai poporului, care — în condiții grele, uneori cu prețul vieții — s-au identificat cu năzuințele poporului, cu vrerile lui după o viață de libertate și unitate de stat, de dreptate socială și progres”.

(Continuare în pag. 2)

## Învierea Domnului: bucurie și pace

Sfîntul Apostol Pavel ne spune că Domnul nostru Iisus Hristos a înviat pentru îndreptarea noastră (Romani 4, 25).

Această dumnezeiască învățătură se împletește frumos cu o altă învățătură duhovnicească-creștinească, a unor Sfinți Părinți care ne arată că, atunci cînd, în luminata zi a primelor Paști (Paști înseamnă în limba ebraică „trecere”, adică trecere de la moarte la slăvita Înviere) — Iisus Hristos, înviind biruitor din morți, a lăsat în mormînt giulgiul și înfășurăturile (Luca 24, 12), care simbolizează slăbiciunile și stricăciunile imperfecțiunilor noastre.

Mîntuitorul Hristos a înviat prin puterea Sa dumnezeiască și a ieșit din mormînt biruitor, desigur, în primul rînd asupra morții, dar și asupra tuturor slăbiciunilor și stricăciunilor omenești, pentru a ne fi exemplu și îndreptare.

Sfînta noastră Biserică creștină-ortodoxă preamărește și cîntă biruința dumnezeiască a lui Iisus Hristos: „Sărbătoarea sărbătorilor și al praznicelor praznic” (cartea Penticostarului) — fiindcă ea reprezintă biruința sigură și definitivă a vieții asupra morții, a binelui asupra răului, a luminii asupra întunericului, a adevărului asupra minciunii, a optimismului vieții asupra pesimismului și melancoliei a bucuriei asupra tristeții și a păcii asupra întunecatului și neomenosului război.

Este adevărat că trupul Domnului Hristos a fost nestrăicios și înainte de înviere, în înțelesul că nu se putea desface în țărîna, dar a fost stricăcios în înțelesul că suferea de foame, de sete, de oboseală, a putut fi străpuns cu cuie, a putut muri, în sensul că sufletul a părăsit trupul, a putut fi înmormîntat.

Dar după înviere, același trup al Mîntuitorului a devenit nestrăicios, în înțelesul că nu mai poate suferi nici o trebuință vremelnică, nici durere, nici moarte, ceea ce înseamnă deplina îndumnezeire a trupului, un trup luminos și plin de slavă, în toată strălucirea și splendoarea, întocmai ca și pe muntele Taborului, cînd Domnul s-a schimbat la față (Luca 9, 28; Marcu 9, 2; Matei 17, 1).

Acest lucru îl mărturisim și-l credem cîntăm la Paști frumosul și popularul: „Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcînd și celor din mormînte viața dărîndu-le”. Il credem și-l mărturisim și atunci cînd împlinim porunca bisericască de a ne spovedi de Paști la preotul rînduit, simțindu-ne ușurați și întăriți sufletește, cu obligația morală de a ne strădui și nevoi statornic, întru înnoirea vieții, ocolind și evitînd orice păcat și orice stricăciune.

Este necesar acest lucru, fiindcă, după cum trupul lui Hristos a ajuns prin înviere nemuritor și liber de trebuințele vremelnice și de orice durere, așa credem că vor ajunge și trupurile noastre la înviere, datorită căreia și prin care Iisus Hristos a scos din firea noastră stricăciunea, păcatul, și moartea.

Aceasta înseamnă că, după ce prin moartea Sa, Fiul lui Dumnezeu ne-a eliberat din robia păcatului și ne-a împăcat cu Dumnezeu, prin Învierea Sa ne garantează că moartea care domnea peste firea omenească a fost învinsă, înseamnă că trupurile noastre nu vor rămîne veșnic prefăcute în țărîna pămîntului, ci vor învia. Înseamnă o totală prefacere, o desăvîșire a trupurilor noastre, o nouă treaptă și cea din urmă pe drumul mîntuirii noastre parcurs de Iisus Hristos, Cel a treia zi înviat din morți.

De aceea avem și credința nezdruincată, împreună cu Sf. Apostol Pavel, că Învierea lui Hristos este temeliea credinței noastre. „Hristos a înviat din morți, fiind începutură a învierii celor adormiți... căci precum în Adam toți mor, așa și întru Hristos toți vor învia” (I Cor. 15, 20-22).

Iată cîteva gînduri la praznicul luminat al Sfințelor Paști, care ne arată un aspect al învățaturii creștine ortodoxe, că „Domnul nostru Iisus Hristos a înviat pentru îndreptarea noastră” (Rom. 4, 25) și că este cu totul firesc ca creștinul să aibă la Paști o mare și neumbrită bucurie pascală, bucurie pe care nici o altă sărbătoare a anului liturgic n-o egalează. Dar nu numai creștinul izolat ca individ, toți fiii Bisericii noastre își exprimă bucuria Sfințelor Paști prin multe și frumoase obiceiuri și tradiții, care ne-au devenit comori spirituale prețioase, mult apreciate în lumea întreagă.

Dar praznicul luminat al bucuriei Paștilor ne mai îndreaptă cugetul și dorința și la cel mai mare și mai prețios bun de pe pămînt, PACEA, exprimată de Domnul Hristos în cel dintîi cuvînt rostit de El, după Înviere, către Sfinții Săi Apostoli și Ucenici: „PACE VOUĂ” (Luca 24, 36).

Acest „Pace vouă” rostit de buzele dumnezeiești ale Mîntuitorului Hristos, pentru prima oară după slăvita Sa Înviere, exprimă același mare ideal al păcii, pentru care luptă astăzi o omenire întreagă, și după care însetează toate popoarele lumii împotriva căreia se ridică un pumn de ațîțatori la război înrăiți și interesați de a acapara pe orice cale necinstită bunuri și bogății fabuloase din fabricarea armelor ucigătoare de vieți omenești și distrugătoare de valori spirituale, morale, culturale și materiale în slujba omului.

Sîntem însă conștienți că acești oameni inconștienți, dar puțini la număr în raport cu cei ce activează pentru pace, nu și vor putea duce la îndeplinire planul lor nenorocit și nefast; pînă la urmă, ei vor fi nevoiți să cedeze în fața voinței de pace hotărîită și de neclintit a milioanele de oameni ai păcii care veghează la pacea lumii și care prin solidaritatea și justetea convingerilor și a cauzei lor, avînd și ajutorul și binecuvîntarea Domnului Păcii, Tatăl Cel Cereșc, vor înfăptui pacea pe pămînt.

Avînd în sufletele noastre aceste două mari comori pascale, BUCURIA și PACEA, roade ale Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, putem și noi rosti și cînta, îndreptați și cu folos, creștinescul și strămoșescul: **HRISTOS A ÎNVIAT!**

† VISARION RAȘINĂREANU

episcop-vicar la Mitropolia Ardealului

## La Sfînta Împărtășanie

„Cel ce mîncă trupul meu și bea sîngele meu rămîne în mine și eu în el.”  
(Ioan 6, 56)

Cuvintele Mîntuitorului nostru Iisus Hristos citate aici se adresează tuturor aceluia din fiii Bisericii Lui, care se pregătesc și „cu frică de Dumnezeu, cu credință și dragoste” se apropie și iau Sfînta Împărtășanie. El exprimă taina Jertfei celei mari, taina Jertfei răscumpărătoare din păcate și din patimi, taina care ne unește cu Cel necuprins de minte și neîncăput în rama făpturii.

Jertfa este un act care duce la împăcare. Ea era adusă cu acest înțeles și în Legea Veche, deci încă înainte ca noi să fi fost sub „har și adevăr”, cînd viața omului acelei legi se desfășura în umbra celor viitoare. Dar prin Iisus Hristos ne-a venit tot darul și adevărul; prin El noi nu mai trăim „în umbra legii”; El ne-a adus „mana cea cerească”, hrana care izvorăște viață nouă, care ne satură spre viață veșnică, ne aduce adevărata și deplina împăcare cu Dumnezeu, tuturor celor ce credem în El și ne împărtășim cu vrednicie cu jertfa nesîngeroasă a Fiului Său.

(Continuare în pag. 2)



## Din înțelesul Sfintei Liturghii

### Liturghia creștină în timpul Sf. Apostoli

Știm că Mîntuitorul a rînduit Sfînta Euharistie așa după cum citim în Sfintele Evanghelii (Matei 26, 26—27; Marcu 14, 22—23; Luca 22, 17—18 și I Cor. 11, 23 și urm.). Mai știm și aceea că Mîntuitorul le-a dat Sf. Apostoli porunca de a săvîrși și ei ceea ce a făcut El, cînd le-a spus: „Aceasta să faceți spre pomenirea mea” (Luca 22, 19). În textul de la I Cor. 11, 23 și urm., Sfîntul Apostol Pavel ca un adevărat ucenic al lui Hristos ne spune: „Căci eu de la Domnul am primit ceea ce v-am dat și vouă: că Domnul Iisus, în noaptea în care a fost vîndut, a luat pîine și, mulțumind, a frînt și a zis: Luați mîncăți, acesta este trupul meu care se frînge pentru voi. Aceasta să faceți spre pomenirea mea. Asemenea și paharul după Cină, zicînd: Acest pahar este legea cea nouă întru Sîngele meu. Aceasta să faceți ori de cîte ori veți bea, spre pomenirea mea”.

Din textul Sf. Pavel înțelegem că Mîntuitorul a săvîrșit cea dintîi Liturghie, cînd a rînduit Sf. Euharistie ca temelie a cultului creștin și ca miez al Liturghiei creștine, Mai înțelegem că în acel moment Mîntuitorul a folosit pîine și vin, a mulțumit, s-a rugat, a frînt și a dat ucenicilor. Din cuvintele Sf. Pavel mai înțelegem că Sf. Apostoli au săvîrșit și ei ceea ce au văzut că a făcut Mîntuitorul, după porunca Lui, și au transmis mai departe acel ritual care constituie cea dintîi formă a Liturghiei creștine.

În cărțile Noului Testament aflăm și numirile care s-au dat de către Sfinții Apostoli celei dintîi Liturghii creștine, numiri care exprimă destul de bine și natura și importanța acestui ritual pentru viața creștină.

În Faptele Apostolilor citim că după predica Sf. Petru din ziua de Rusalii, și după pogorîrea Duhului Sfînt, creștinii botezați duceau o viață de obște și stăruiau în învățătura Apostolilor și în comuniune, în frîngerea pîinii și în rugăciuni” (Faptele Apostolilor 2, 42). Din textele aduse rezultă că Sf. Liturghii i se spunea în timpul apostolesc „comuniune” și „frîngerea pîinii”. Comuniunea exprima împărtășirea credincioșilor cu Trupul și Sîngele lui Hristos, mîncînd Trupul Lui și bînd Sîngele Lui. Cuvîntul „frîngere” ne duce la ideea de jertfă. Despre frîngerea pîinii mai avem textul din Faptele Apostolilor cap. 20, versetul 7.

În I Cor. 10, 16, Sf. Liturghie e numită „Paharul binecuvîntării”, înțelegînd prin acesta darul de jertfă adus de credincioși care constă în pîinea și vinul care se prefac în Trupul și Sîngele lui Hristos.

La I Cor. 11, 20, Sfînta Liturghie se numește „Cina Domnului”, înțelegînd prin aceasta ospățul ceresc la care Hristos cheamă pe toți creștinii ca să se împărtășească cu Trupul și Sîngele Său.

Acestea sînt vechile numiri pe care le-au dat Sfinții Apostoli Sfintei Liturghii.

Și în ce privește modul cum se săvîrșea Sf. Liturghie în epoca apostolică aflăm destule mărturii în Sf. Scriptură.

Sfinții Apostoli se adunau zilnic și înnoiau jertfa Mîntuitorului. Ei îl imitau pe Mîntuitorul și înainte de a frînge pîinea și de a o împărți ucenicilor, mulțumeau, binecuvîntau și se rugau ca Domnul să prefacă pîinea și vinul în Trupul și Sîngele Mîntuitorului. Apoi se împărtășeau.

Din scrierile Sf. Pavel înțelegem că acest ritual liturgic inițial se compunea din următoarele părți:

— Se aducea pîinea și vinul și liturghisitorul, după cum rezultă din epistola I către Corinteni 11, 23—26, făcea rugăciunile de laudă și de mulțumire, după ritualul amintit mai sus.

Sfinții Apostoli aveau un altar pe care se aduceau jertfa Sfintei Liturghii, altar despre care vorbește Sf. Pavel: „Avem altar dintru care n-au dreptul să mîncece cei ce slujesc cortului” (Evrei 13, 10).

La liturghia apostolică se citeau epistolele Sf. Apostoli și din cărțile V. Testament. Despre acest lucru citim în Fapte 13, 15, în I Tesaloniceni 5, 27 în care Sf. Pavel cere ca epistola lui să fie citită în biserică. La fel în Coloseni 4, 16 Sf. Pavel cere ca epistola să fie citită în Biserica Laodiceenilor, iar pe cea din Laodicea să o citească și la ei. Citirile acestea reprezintă citirile care se fac azi la Liturghie din Evanghelii și din Apostol.

O altă parte a Liturghiei apostolice o constituie cîntările religioase: imnele, psalmii și diferi-

tele cîntări duhovnicești. Între aceste imne vor fi fost și unele imne din cărțile N. T., între care cîntarea lui Zaharia (Luca 1, 68—79), cîntarea Sfintei Fecioare (Luca 1, 45—54), a dreptului Simeon (Luca 2, 29—32), precum și unele texte de proză rimată care constituie primele începuturi de imne creștine. Astfel de imne creștinești avem la Sfîntul Pavel în Romani 12, 11—15 și I Timotei 3, 16: „Cu adevărat mare este taina dreptei credințe”.

Rugăciunile de tot felul trebuiau să constituie o parte însemnată a celei dintîi Liturghii creștine. Sf. Pavel îi îndeamnă pe creștini să se roage pentru diferitele categorii de credincioși, zicînd: „Vă îndemn deci, înainte de toate, să faceți cereri, rugăciuni, mijlociri, mulțumiri, pentru toți oamenii” (I Timotei 2, 1).

O parte importantă era predica și strîngerea de ajutoare pentru cei săraci (I Corinteni 16, 1—2).

Iată deci că Liturghia din timpul Sf. Apostoli cuprindea toate părțile Liturghiei de azi, părți care au rămas neschimbate în tot cursul veacurilor și din care s-a dezvoltat rînduiala Liturghiei pe care o avem azi.

Să ținem deci la Sfînta Liturghie ca la o moștenire sfîntă, s-o ascultăm ca să ne împărtășim de roadele ei dumnezeiești.

Al. Moisiu

## La Sfînta Împărtășanie

(Urmare din pag. 1)

Dar pentru a se împlini o asemenea împăcare, trebuie mai întîi să avem conștiința că stăm în fața lui Dumnezeu cu viața noastră întreagă, cu toate faptele noastre bune sau rele și că pentru cele dintîi se face bucurie în cer, iar pentru celelalte se pricinuieste întristare. Cu adevărat, dreaptă întristare, părintească supărare.

Calea care duce la împăcare cu Dumnezeu este căința sinceră pentru căderile noastre. Dar și această cale este destul de grea. Căci, din nefericire, sîntem trași spre pămînt și ne pîndesc gînduri netrebnice, uneori, pînă și în clipele cînd încercăm sinceră căință.

Cînd toate acestea ne înconjoară, Mîntuitorul Iisus Hristos ne stă aproape, ca să ducă la înflorire și la rodire silințele noastre spre îndreptare. El, cu jertfa Sa „cea neprețuită”... „plătește de bunăvoie datoria noastră către dreptatea dumnezeiască. Și ca să ne treacă și nouă fără îngrădire și fără măsură virtutea jertfei Sale, își unește trupul Său cu al nostru, sufletul Său cu al nostru în așa fel, că prin această unire, noi ne umplem de Dumnezeirea a cărei deplinătate sălășluiește în trupul și în sîngele Său”.

Așa se împlinește deci plata cea mare, care are la temelie taina dragostei nesfîrșite a Mîntuitorului Hristos pentru noi, taina nemărginitei îngăduințe a Lui pentru numeroasele noastre căderi, ajutorarea Lui nepărtinitoare pentru omeneștile noastre silințe de îndreptare. Căci neputințele noastre le ia și durerile noastre le poartă. Mîncînd trupul Lui și bînd sîngele Lui, rămînem apoi întru El și El rămîne întru noi. Coborîrea Lui la noi și în noi înseamnă astfel ridicarea noastră la El, înseamnă plata cea mare cu rostul împăcării noastre cu Dumnezeu.

Aceasta este „hrana noastră cea peste înțelegere” și de care trebuie să ne apropiem și să o luăm cu toată pătrunderea de care am putea fi în stare. Dacă ne cutremurăm în clipa apropierii de această hrană, trebuie să ne amintim de chemarea Domnului: „Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi” (Matei 11, 28). Ne cheamă o bunădată fără seamăn, o duioșie cuceritoare, o dragoste nețarmurită.

Îngerii și Arhanghelii îi slujesc Domnului cu sfială și cutremurare. Dar nu lor le zice: „Veniți la mine”, ci nouă oamenilor. Să îndrăznim deci a ne apropia de Taina cea Mare, care ne sfințește sufletul, ne hrănește ființa, care ne ridică pînă la strălucirea cea cerească; dar care, în același timp, ne îndreaptă privirea spre Hristos în dragostea Sa pentru ridicarea celui păcătos. Ea ne așează astfel în ipostaza de a privi la cele înalte și a ne depărta, cu ajutorul Mîntuitorului, de cele de jos. Și aceasta înseamnă purificarea ființei noastre.

Dintr-o ipostază ca aceasta, adică a trăirii în cele înalte, prin unirea cu Hristos, ne putem și trebuie să ne arătăm mulțumitori și să exprimăm din adîncul conștiinței noastre: „Doamne, mult ne dai și prea puțin ne ceri! Cît de mare și nepătrunsă este bunătațea Ta. Dar, fiindcă la Tine nu este nici umbră de orgoliu și măgu-

lire, primește-ne în bunătațea Ta cu toată nevrednicia noastră și ne fă cît mai mult părtași mării și rînduieților Tale! Nu ne îngădui puțința să uităm jertfa Ta și nici roadele ei. Învrednicește-ne de timp prielnic pentru primirea ei; ca astfel, în cutremurare și nădejde, să ne simțim pătrunși în întreaga noastră ființă de îndurările Tale, de dragostea Ta nesecată, dragoste care te-a făcut și te face să stai mereu cu noi; azi, mîine, și în veci de veci”.

Pr. D. Călugăr

## JERTFA

### cale spre cît mai multă viață

(Urmare din pag. 1)

*Pastorala subliniază faptul că adevărații cinstitori ai Crucii și Învierii Domnului sîntem toți aceia care, atît în vremea Sf. Post cît și în toate zilele vieții, ne străduim „să murim față de păcat, să ne lepădam de fărădelegi, ... de ură, de răutate, de egoism, de fărnicie și alte păcate și de-a deveni în fiecare clipă, în fiecare zi, tot mai buni, tot mai jertfelnici pentru binele tuturor...”*

*Arhipăstorul nostru încheie cu îndemnul părintesc de-a fi vrednici fii ai Bisericii și Patriei noastre, silindu-ne a trăi în Hristos-Domnul, după Evanghelia lui cea sfîntă, fiind „împlinatori ai legii strămoșești, ai dragostei și păcii”.*

Pr. F. Costea

## Gînduri creștine pentru Postul mare

Am intrat de mult în Postul mare al Sf. Paști. Sîntem, încă odată, în vremea de pregătire sufletească premergătoare Sfintei Învieri a Domnului Hristos. Sîntem în primăvara curățitoare a marelui Post care luminează sufletele și trupurile celor binecredincioși.

Biserica străveche, înțeleaptă și călăuzită de Sf. Duh, a orînduit pentru lumea creștină acest timp de pregătire și înfrînare premergător zilelor întru care pomenim Patimile și Învieria Domnului.

Ce zile mari! Fiul lui Dumnezeu a binevoit să se facă om asemenea nouă și, petrecînd între noi, învățînd și tămăduind, a pecetluit opera Sa cu învierea cea din morți și cu trimiterea Sf. Duh! Și opera Lui este mîntuirea noastră, iar încununarea ei, în vremelnicie, este Biserica Celor Șapte Taine! Ea, prin învățătura Mîntuitorului, ne disciplinează și umanizează. Acum ne stă în față vremea orînduită pocăinței, să strigăm deci cu umilință: „Ușile pocăinței deschide-mi mie, Dătorule de viață; că mîncecă duhul meu la Biserica ta cea sfîntă, purtînd locaș al trupului, cu totul întinat. Ci ca un îndurat curățește-l, cu mila milostivirii Tale”.

Iată a sosit vremea mîntuirii! Cît am greșit peste an, acum să îndreptăm; de cîte păcate ne-am întinat sufletul, acum să ne spălăm; cît am mîniat bunătațea lui Dumnezeu, acum să ne întoarcem cu post și rugăciune. Să ne întoarcem de la căile cele rătăcite și de prin locurile înstrăinate de voia cea dreaptă a lui Dumnezeu. Să ne oprim de la îmbuibare și să flămînzim și să însetăm după cele duhovnicești, după fapte bune. Căci postul nu este numai de bucate. Postul cel adevărat este în primul rînd înstrăinare de răutăți, înfrînare de poftă, de clevetire, stăpînirea limbii, lepădarea miniei. Postul este un frîu pentru pornirile noastre rele. Postul este părăsirea păcatelor, strălucirea dragostei, fulgerul rugăciunii și sfințenia curăteniei. Postul se înfrățește cu rugăciunea, căci precum este pîinea fără sare, așa este postul fără rugăciune. Amîndouă sînt lumina sufletului și scara dublată ce urcă la împărăția Cerului. Sau cum zice Sfîntul Efrem Sirul: „Postul este căruța către cer”, „și pe rugăciune o duce la cer”. Postul este defăimarea păcatului și vestitorul pocăinței, petrecerea îngerilor și mîntuirea oamenilor. Postul este povățuitor tinerilor, împodobire bătrînilor și împreună călător cu cei ce călătoresc.

Cine a stins focul? Cine a închis gura leilor? Postul cel ce a mîntuit pe tinerii din cuptor și pe profetul Daniil din gura leilor. Prin post Moise s-a mărit scriind Legea pentru Israel; prin post tinerii au fost mai puternici decît focul cuptorului arzător. Deci cu postul să stingem și noi focul patimilor noastre cele arzătoare.

Postul a preamărit pe sihaștri și a cinstit pe cuvioși; postul a înălțat pe drepti și a luminat

(Continuare în pag. 4)



## Octavian Goga

### 90 de ani de la nașterea sa

S-au împlinit, la 1 aprilie 1971, 90 de ani de când, sub streășina munților Cibinului, în Rășinari Sibului, a văzut lumina zilei unul dintre marii poeți ai poporului nostru, Octavian Goga. Scriind despre el, firesc, deodată parcă ne apar înaintea ochilor sufletești chipurile părinților, moșilor și strămoșilor noștri, cu care bardul de la Rășinari s-a identificat în creația sa poetică.

Era fiul preotului din Rășinari Iosif Goga, de loc din Crăciunelul Tîrnavelor, pasionat și el în ale scrisului, semnând o seamă de articole în Telegraful Român, și al preotesei Aurelia Goga.

Amândoi părinții își vor avea locul lor de mare cinste în versurile poetului. Astfel, prototipul sau „bătrînul preot” din poezia „Apostolul” era desigur însuși tatăl său, preotul Iosif Goga. Chipul mamei, de obicei mai apropiat inimii copiilor, apare de mai multe ori, în moduri din cele mai duioase, în creația lui Goga, ca de exemplu în poezia „Depart”, unde spune între altele:

*S-ascult cîntarea blîndă  
Cum picură domoală,  
Și capul greu de gînduri  
Să-l culc la mama în poală.*

*Incetșor la sînu-i  
Obraji să-mi îngroape,  
Și lacrima nădejdi  
Să-i tremure în pleoape.*

Sau cum o vede în versurile intitulată „Moș Crăciun”, căruia i se adresează:

*De nu ți-o fi peste mîină, treci și pe la casa noastră,  
Biata mamă-ngîndurată azi e singură la masă,  
Tu măcar o rază-n suflet îi trimite pe fereastră,  
Cînd vezi neatins și vinul și colacul de pe masă.*

Ambilor părinți le este închinată apoi poezia: „Bătrîni”, din care reținem ultima strofă:

*Așa... vă treceți bieți bătrîni,  
Cu rugă la Precurata,  
Și plînge mama pe ceaslov  
Și-n barbă plînge tata...*

După mamă era descendent direct tot dintr-o vrednică familie preotească, cu un bogat trecut de luminare și afirmare a drepturilor obștei românești din Transilvania. Așa a fost de pildă preotul Ioan Bratu, bunicul poetului dinspre mamă, care a adăpostit în casa lui din Rășinari pe Mihail Eminescu, ajutîndu-l sub diverse forme, dar mai ales să treacă în Muntenia prin „vama cucului”, preotul și cărturarul de vază Sava Popovici Barcianu, autor didactic și scriitor ș. a. Bunicul poetului dinspre tată, Natanail Goga din Crăciunelul de Sus, în revoluția din 1848 a fost în tabăra lui Axente Sever. Folositoare amănunte se dau în acest sens în bogata monografie: Octavian Goga, semnată de I. D. Bălan, București 1971.

Octavian Goga a crescut, așadar, în unduirile pătrunzătoare de suflet ale doinelor ciobănești, care prindeau viață cu deosebire după mulsul de seară la focul de la aripă, precum și în mireasma de brazi a falnicilor noștri codri și în parfumul florilor de fîn și de otavă. Dar, în același timp, făptura întreață i-a fost plină de aspirațiile spre mai bine ale obștei românești din care făcea parte, căci, precum se știe, toate fibrele ființei sale i-au vibrat la ofurile, la durerile poporului nostru de pe plaiurile transilvănene, împilat în veacurile trecute, în toate chipurile. Reținem de pildă, în această privință, „Clăcașii” pe care poetul îi va fi cunoscut pe moșiile grofilor de altă dată de pe șesurile Tîrnavelor, poezie inspirată de altfel dintr-un fapt trăit aievea la marginea satului Crăciunel, cînd, ca copil, Goga a văzut o femeie bătrînă care, topită de arșită, trecînd pe lîngă un izvor a încercat să-și potolească setea, iar supraveghetorul boieresc a lovit-o cu biciul. Prin prisma unor realități atît de crude, înțelegem desigur mai bine versuri ca acestea:

*Erau clăcași: oștenii fără nume  
Ce duc războiul mare al tuturor,*

*Eu le vedeam înșiruirea lungă  
De mucenici nerăsplătiți ai pînii,  
Cei logodiți de veacuri cu durerea,  
Și două lacrimi mi-au curmat vederea,  
Căzînd încet în bulgării țărîni...*

Părtașia sa la durerile celor mulți mai vădit se vede în poezia „Rugăciune”, din care desprindem simțăminte de o rară noblețe, atunci cînd se roagă Celui Prea Înalt în cuvinte ca acestea:

*În pieptul zbuciumat de doruri  
Eu simt ispitele cum sapă,  
Cum vor să-mi tulbure izvorul  
Din care sufletul s-adapă.  
Din valul lumii lîr mă smulge  
Și cu povața Ta-nțeleaptă,  
În veci spre cei rămași în urmă,  
Tu, Doamne, vîzul meu îndreaptă.*

*Alungă patimile mele,  
Pe veci strigarea lor o frînge  
Și de durerea altor inimi  
Învăț-mă pe mine a plînge.  
Nu rostul meu, de-apururi pradă  
Ursitei maștere și rele,  
Ci jalea unei lumi, Părinte,  
Să plîngă în lacrimile mele.*

Același oftat al multimilor împilate din anii de obidă de altădată, ca, de altfel, și frumusețea de basm a pămîntului drag al țării, se desprind și din poezia „Noi”, din care încreștăm și cunoscuta strofă:

*La noi sînt codri verzi de brad  
Și cîmpuri de mătășă;  
La noi atîția fluturi sînt,  
Și-atîta jale-n casă.  
Privighetori din alte țări  
Vin doina să ne-asculte;  
La noi sînt cîntece și flori  
Și lacrimi multe, multe...*

Seva poetică a lui Octavian Goga însă nu izvorăște numai din realitățile, din viața contemporanilor săi, ci ea își are obîrșia și în trecutul mai îndepărtat al poporului nostru, în viața moșilor și strămoșilor noștri, a căror experiență și înțelepciune o consideră drept un îndrumar în virtuțile lumii, cum rezultă și din următoarele versuri:

*Din amurgul umed cînd se face sară,  
Sufletul vă simte cum îi treceți pragul,  
Ca-ntr-o casă mică, albă, de la țară,  
Eu vă văd alături, mi-e mai mare dragul...  
Sînteți fără număr, popi cu bărbi cărunte,  
Cu lumina scrisă-n frunțile senine,  
Cercetași de codri și păstori de munte,  
Ceată nesfirșită, voi veniți cu mine.  
La soborul vostru mîntea mea culege  
Taine din zapise, rosturi din brisoave,  
Mi se plîng ciobanii de călcări de lege,  
Și-mi suspină-n noapte rugă de ceasloave.*

(Voi veniți cu mine).

Ca unul care, împreună cu întreaga obște, dorea și lupta ca toți frații de aceeași limbă și lege să fie una între hotarele aceleiași țări, Octavian Goga a vibrat și la evenimentele din celelalte provincii românești. Așa de exemplu, răscoalele țărănești din 1907 au avut puternic ecou în sufletul său, fapt concretizat într-o seamă de poezii, ca de pildă: „Cain”, „O țară știu”, „Cosașul”, evenimentul resimțîndu-se în întregul său volum: „Ne cheamă pămîntul”.

Conștient de importanța, de rolul ei negrăit de mare în menținerea ființei poporului nostru în atît de învolburatul său trecut, de atenție cuvenită se bucură în creația lui Goga și „bătrîneasca și cinstita și curata noastră lege”, precum însuși grăiește. Acest lucru este întărit și de personajul din poezia „Străinul”, prin gura căruia poetul arată „că nu-i păcat mai mare / Decît să-ți lapezi legea ta”, sau cum tot el glăsuiește în altă parte, cînd spune că „Focul mare al dragostei de lege, / ... prin potopul veacurilor negre / Ne-a luminat cărările pribege” (Dascălul).

Octavian Goga a început să scrie încă de la vîrsta de 14 ani, iar timpul de pînă imediat după primul război mondial constituie perioada cea mai fecundă și mai sănătoasă a creației sale. Ne sînt cunoscute în acest sens cicluri de versuri ca: „Poezii” (1905); „Ne cheamă pămîntul” (1909); „Din umbra zidurilor” (1913); „Cîntece fără țară” (1916) etc.

Încrestînd rîndurile de mai sus, trebuie să spunem că această scurtă evocare, prilejuită de aniversarea a nouă decenii de la naștere, constituie doar o mică părțică din chipul adevăratului cîntăreț de la Rășinari, o parte din atît de frumoasa, de autentică, de mișcătoare creație a marelui poet al poporului român: Octavian Goga.

Este necesar să reținem de asemenea, că „Visul neîmplinit”, de care el vorbește atît de des, s-a împlinit. Astăzi toate cele trei „țări” românești sînt una, într-o Patrie liberă, prosperă și independentă. Urmașii celor care oftau atît de adînc și pe drept în poeziile lui Octavian Goga sînt stăpîni acum pe soarta și pe roadele muncii lor.

În zilele noastre, toți fiii buni ai Patriei, fără deosebire de naționalitate sau de lege, sînt înfrățiiți în munca de zidire a unei vieți tot mai bune, a unui viitor tot mai luminos.

Gh. Papuc

## Biserica din TRANSILVANIA între anii 1761—1846

Conform politicii de opresiune îndreptată împotriva românilor ortodocși, împărăteasa de la Viena, Maria Tereza, a trimis în Transilvania pe generalul austriac, Adolf Bukow, în calitate de comandant militar al țării.

El avea și misiunea de a întocmi o statistică a preoților și credincioșilor români ortodocși și uniți. Statistica s-a făcut în cursul anilor 1760-62. Cu acest prilej, s-au făcut numeroase abuzuri, multe biserici ortodoxe fiind date uniților, iar unele parohii au fost trecute cu sila la unire. Erau atunci în Transilvania, potrivit acestei statistici, 2253 preoți uniți, cu 515 biserici și 25.174 familii și 1380 preoți ortodocși cu 1362 biserici și 126.712 familii. Din aceste simple date se poate constata că credincioșii uniți erau în număr mult mai mic față de acei ortodocși, deși preoții uniți întreceau cu mult numărul ortodocșilor.

În anul 1761, același general a luat măsuri ca toate mănăstirile ortodoxe din lemn să fie arse, iar cele din piatră dărîmate. Potrivit acestui ordin, au căzut jertfă zeci de lăcașuri de închinare ortodoxe: Prislopul, Sîmbăta de Sus, Rîmețul, Geogiul de Sus și multe altele.

În cursul anului 1761 credincioșii ortodocși au avut însă și o bucurie și anume că după ce timp de 60 de ani nu mai avuseseră nici un vlădică, Curtea împărătească le-a recunoscut acum unul. Aceasta s-a făcut în urma nenumăratelor memorii și plîngeri adresate Curții din Viena, dar și în urma răscoalei lui Sofronie de la Cioara. Noul episcop, Dionisie Novacovici, sîrb de neam și instalat în iulie 1761 în biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului, n-a rămas însă la Brașov, ci s-a mutat în curînd la Rășinari, lîngă Sibiu, unde a locuit într-o modestă casă țărănească.

Episcopul Dionisie a murit în 1767, iar în locul său au urmat alți episcopi sîrbi: Sofronie Chirilovici (1770—74), Ghedeon Nitchici (1783—88) și Gherasim Adamovici (1789—96). Tuturor acestora li s-au impus diferite condiții, între care și aceea de a nu împiedeca răspîndirea uniției. Acești episcopi s-au arătat cu multă dragoste față de credincioșii români.

O oarecare îmbunătățire a vieții bisericești ortodoxe s-a făcut în anul 1781, cînd noul împărat al Austriei Iosif II a dat așa numitul „edict de toleranță”. Prin acesta se interzicea asupra cetățenilor pe motive de credință, se îngăduia oricărei confesiuni, dacă avea 100 de familii, să-și zidească biserică și școală, iar necatolicii nu erau obligați să ia parte la slujbele catolicilor sau să le plătească taxe. Îndată după publicarea edictului, multe sate din Transilvania, îndeosebi din Țara Hațegului și Țara Făgărașului, au început să se lapede de uniție. Din această pricină, împăratul a adus, în anul următor, unele completări edictului, care îngreunau mult revenirea la Ortodoxie. Apoi autoritățile locale au știut întotdeauna să împiedice această acțiune prin represii, temnițe, bătăi, alungări etc.

După moartea lui Gherasim Adamovici, Curtea din Viena a lăsat scaunul episcopesc vacant timp de 14 ani (1796—1810). În acest timp treburile Episcopiei au fost conduse de protopopii Ioan Popovici din Hondol, apoi de Nicolae Huțovici din Hunedoara.

Abia în 1810 s-a îngăduit protopopilor ortodocși din Transilvania să se întrunească la Turda, pentru a-și alege un episcop, de data aceasta de neam român. A fost ales preotul Vasile Moga din Sebeș, călugărit și hirotonit arhieru de mitropolitul sîrb din Carloviț și apoi instalat la Sibiu, în 1811. Cu prilejul numirii, Curtea din Viena i-a impus 19 condiții, care au împiedecat mult bunul mers al vieții bisericești ortodoxe în cursul păstoririi sale.

Chiar în primul an al păstoririi sale, și anume la 15 martie 1811 s-a deschis la Sibiu un curs de Teologie de șase luni pentru pregătirea viitorilor preoți. Primul dascăl a fost marele cărturar Gheorghe Lazăr, care făcuse studii de Teologie la Viena și Carloviț.

Paralel cu acest curs de Teologie s-a deschis și un curs pentru pregătirea învățătorilor, care dura șase săptămîni. Această stare modestă a învățămîntului teologic ortodox a durat în tot timpul păstoririi lui Vasile Moga.

Episcopul Vasile a dat felurite circulare credincioșilor săi, cu îndemnuri de tot felul, a făcut numeroase vizitații canonice, a tipărit mai multe cărți de cult în tipografia lui Barth din Sibiu. În anul 1834 a înaintat, împreună cu episcopul unit Ioan Lemeny, un memoriu la Curtea din Viena, cerînd drepturi pe seama românilor. În

(Continuare în pag. 4)



## Vizita la Sibiu a P. S. Episcop Vasile al Oradiei

Întorcînd vizita Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, în zilele de 27 și 28 februarie 1971, P. S. Dr. Vasile Coman, Episcopul Oradiei, a făcut o vizită la Centrul arhiepiscopesc — Sibiu.

Între altele, Duminică, 28 februarie a. c., P. S. Sa, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a slujit Sf. Liturghie arhierescă în Catedrala Mitropolitană. Semnificativ este faptul că această Duminică a coincis cu împlinirea a 35 de ani de slujire la altarul Bisericii străbune a P. S. Sale, fiind hirotonit ca preot tot în Catedrala din Sibiu.

La priceasnă a predicat P. C. prof. arhid. I. Zăgrean, despre însemnătatea postului și felul cum trebuie înțeles el în viața noastră creștină.

După Sf. Liturghie a vorbit credincioșilor Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care, între altele, relevă evenimentele mai importante din viața bisericească din luna februarie a. c., ca de exemplu: Comemorarea a 150 de ani de la moartea lui Petru Maior, împlinirea vârstei de 70 de ani de către Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, zăbovind apoi asupra prezenței „în mijlocul nostru”, a Prea Sfințitului Episcop Vasile al Oradiei, făcînd o legătură între această vizită și prăznuirea Sf. Vasile Mărturisitorul din Duminică respectivă.

„Sf. Vasile Mărturisitorul — spune Î. P. S. Sa — este pomenit astăzi. Acest nume își are înțelesul său adînc, căci ce este un ierarh, cum e și Prea Sfințitul Vasile, decît un mărturisitor al credinței în Iisus Hristos, un mărturisitor al credinței dreptmăritoare, un mărturisitor al idealurilor, al verilor, al năzuințelor și al realizărilor poporului. Noi sîntem puși de Iisus Hristos în Biserica Sa ca să mărturisim Evanghelia nu numai cu cuvîntul, cu predica, nu numai cu îndrumarea, nu numai cu mustrarea, ci în primul rînd cu rugăciunea, cu fapta, cu acțiunea”.

Invitat de Arhipăstorul nostru să „spună un cuvînt de zidire sufletească, de dragoste și binecuvîntare”, a vorbit apoi P. S. Vasile al Oradiei.

Între altele, P. S. Sa exprimă bucuria de-a sluji, ca arhieru, prima Liturghie în Catedrala mitropolitană din Sibiu, mulțumeste Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-visor Visarion și celorlalți însoțitori ai Î. P. S. Sale pentru participarea, în 10 ianuarie a. c., la solemnitatea instalării P. S. Sale în scaunul de Episcop al Oradiei și face o prezentare a sufletului credincioșilor de pe plaiurile bihorene, pe care îi păstorește, același suflet minunat ca al întregului nostru popor.

În continuare, P. S. Sa zăbovește asupra momentului bisericesc în care ne aflăm și anume începutul postului Sf. Paști, care reprezintă „vremea unui drum care duce spre desăvîrșirea vieții noastre morale”, pe care sîntem chemați cu toții să înaintăm. „Pentru că avem nevoie nu numai de mașini și unelte, de energie, ci și de bunătate, de dragoste și de pace”. Sfinții Bisericii ne arată că idealul desăvîrșirii morale la care ne cheamă de atîtea ori Mîntuitorul Iisus Hristos în Sf. Evanghelie și Sfinții Săi Apostoli este un lucru realizabil de către noi toți. „Noi știm că Dumnezeu este bun și sfințit și drept”, însușiri pe care le are și sufletul nostru, care de asemenea „poate fi bun, poate fi drept, poate fi plin de dragoste față de semenii. Împlinind acestea toate noi înaintăm ca pe o scară minunată spre culmea desăvîrșirii și apropierii de Dumnezeu, după care se dorește sufletul nostru, cum se dorește un copil atunci cînd plînge și nu tace decît atunci cînd se află în brațele mamei sale”.

Arătînd încă și alte importante căi spre desăvîrșire, ca de pildă înlăturarea păcatelor care ne apasă, a vrajbei și a urii etc., în încheiere P. S. Sa îndeamnă credincioșii la dragoste frățească, la iertare, la muncă, la păstrarea nepătată a numelui „de mare preț” pe care îl purtăm, pentru ca, în felul acesta, să ajungem și la mărta „zi a Învierii” Domnului nostru Iisus Hristos.

Vizita la Sibiu a P. S. Episcop Vasile al Oradiei a însemnat deci un moment de mare bucurie duhovnicească și de zidire sufletească pentru întreaga obște prezentă în Catedrala mitropolitană în ultima Duminică a lunii februarie din anul în curs.

R.

## Ginduri creștine pentru Postul mare

(Urmare din pag. 2)

pe Apostoli, iar proorocilor le-a dat să vadă tocmelile cele de mai înainte ale Domnului. Postul pe dreptul Lazăr în sînurile lui Avraam l-a odihnit; deci și noi cu el să ne nevoim ca și pe noi să ne primească în locașul dreptilor. Călătoria postului am început; să-l ducem cu vrednicie și dragoste, aducînd Domnului prinos bineplăcut: îmbunătățirea sufletelor noastre. Să primenim duhul, să facem încă odată roditor smochinul cel sterp și să „primenim tinerețele noastre ca ale vulturului” — altfel, totul este o repetare searbădă a unor deprinderi fără înțeles.

Să împreunăm deci postul mîncării cu postul faptelor, pentru ca, luminați, curățiți trupește și sufletește, să întîmpinăm ziua cea mare a Învierii Domnului cu buchetul faptelor noastre bune, cu dragostea noastră de Dumnezeu, de țară și de oameni.

Pr. N. Ciudin

## Sfîntul Ioan Scărarul

Stîntul pe care Biserica Ortodoxă îl cinstește în 30 martie poartă de fapt trei nume: Sf. Ioan Sinaitul, fiindcă a fost starețul mănăstirii Sinai, Scolasticul, s-a numit pentru cultura lui întinsă, și în fine se mai numește „Scărarul”, pentru că a scris o carte „Scara”. Mai ales prin acest nume din urmă a ajuns vestit în toată lumea creștină. Sf. Ioan, de fel din Palestina, s-a născut înainte de 579 și a murit pe la 649. Primind o bună creștere de la părinți, el s-a arătat de mic înclinat spre învățătură și a ajuns în scurtă vreme vestit prin înțelepciunea sa. La 16 ani, el se lepădă de toată slava lumii acesteia și se dedică numai vieții în Hristos și pentru Hristos. S-a dus în muntele Sinai, unde se dezvoltă sub îndrumarea directă a starețului Martiriu, strălucind prin adîncă lui smerenie. Temîndu-se să nu cadă în păcatul mîndriei și al laudei deșarte, după moartea povățuitorului său, el s-a retras în sihăstrie într-o peșteră de la poalele muntelui Sinai, ce se chema Tola. Acolo trăiește el 40 de ani în rugăciune, meditație și studiu. Numai în Duminică părăsea singurătatea și se ducea cale lungă pînă la cea mai apropiată biserică, pentru a asculta sf. slujbă. Tot timpul s-a luptat să rămînă smerit, ferindu-se de lauda oamenilor. Cîtea fără încetare Sf. Scriptură și pe Sf. Părinți, iar pe creștinii pe care îi întîlnea, îi povățuia să viețuiască după Evanghelia Domnului, făcîndu-se folositori semenilor lor.

Cu toate aceste osteneți, cîțiva pustnici îl învinuiau că — dînd sfaturi oamenilor din adîncă lui înțelepciune — umblă după lauda și slava lumii. La auzul acestor învinuiri, Sf. Ioan s-a hotărît la tăcere. Un an de zile n-a rostit nici un cuvînt către nimeni. Acuzatorii lui pe nedrept se văzură rușinați și înfrînti de smerenia acestui Sfînt. Aceștia ca și alți călugări se duseră la peștera lui Ioan și-l rugară cu lacrimi în ochi să-i ierte pentru nedreapta învinuire pe care i-au adus și-l mai rugară ca și pe viitor să împartă oamenilor din comoara lui de înțelepciune. Abia după aceasta, Sf. Ioan rupse tăcerea și începu din nou să răspîndească învățătura ziditoare de suflete a lui Hristos.

Sf. Ioan a fost rugat de mulți care l-au ascultat, să aștearnă și în scris povățuirile pe care le dădea cu graiul, spre a fi de folos și celor ce vor veni după dîșii. Astfel scrise Sf. Ioan minunata carte „Scara” sau „Scara paradisiului”, cum o numesc creștinii din apus, o comoară de povești și învățături, pentru atingerea curățeniei sufletești. În această carte Sfîntul Ioan își scrie propria sa experiență duhovnicească. Ceea ce el a văzut pe munte, asemenea lui Moise, a așternut în scris. El a închipuit calea desăvîrșirii ca o scară, asemănătoare scării lui Iacob. De aici și numele lucrării. Cele 30 de trepte ale scării înseamnă 30 de cuvîntări sau capitole ale cărții. Numărul de 30 corespunde celor 30 de ani ai vieții Mîntuitorului. Dar cele 30 de trepte ale scării înseamnă 30 de pași succesivi pe care credinciosul îi face sau trebuie să-i facă în urcușul spre înălțimile desăvîrșirii. Astfel a fost înțeleasă „Scara” în zugrăvirile bisericesti. Cine se duce de pildă la mănăstirea Sucevița, vede pe fațada de nord, înfățișată „Scara cerurilor”, o uriașă scară, cu treizeci de trepte, ce se înalță oblic. Pe fiecare treaptă este scris numele unui păcat sau al unei virtuți. Cincisprezece călugări bătrîni urcă încet treptele, susținuți de cete de îngeri (dreapta privitorului). Îngerii în număr de 52, cu aripile lor întinse, apără sufletele celor virtuțioși. Alți călugări, în număr de 9, sînt

gata de a cădea în hăul iadului... unde se vede un monstru cu enorme capete verzi. Se vede cum pe orice treaptă s-ar afla ostenitorul, el se poate clătina și chiar să se prăbușească dacă nu e destul de vigilent, destul de atent cu sine, cu viața sa.

Această carte a Sf. Ioan Scărarul e una din cărțile cele mai populare de evlavie în Ortodoxie. Ea a și fost tradusă în limbile tuturor popoarelor ortodoxe, deci și în limba noastră. Citirea ei, ca și numai meditănd asupra înfățișării ei picturale, înseamnă un mare cîștig sufleteș pentru orice suflet creștin. Iată acum și o cugetare a Sf. Ioan Scărarul: „Cine are neconținut înaintea ochilor moartea, nu va putea păcătui niciodată”.

Prot. A. Radu

## Duminica Floriilor

*E zi de Duminică, lumina șoptește-n iviri  
Iar de pe boltă, raza, ne scapătă-n priviri,  
Din zîmbetul de floare, răsare-un Soare blind  
Și-n Biserica Ta, Doamne, — Osana — aud*

cîntînd.

*E zi de Duminică, primăvara crește-n grădini  
Și este clipa-n care, spre bucurii ne-aduni,  
Iar credincioșii, azi, cu ramuri verzi, „de sălcii”  
Pășesc pioși spre-Altare... că-i ziua de Florii.*

*Și îi cunosc, sînt pașnici și harnici și sînt buni,  
Ducînd cu ei credința primită din străbuni.  
Iar primăvara-nvie prin zîmbete de mame  
Purtînd pe chipuri, semnul, atîtor rugă,*

O! Doamne.

*Și toți cu flori în inimi și rugă, fiecare  
Serbează-nălțător, a Fiului intrare...  
Și sufletul ni-i plin de Duh și... bucurii  
Că-n el intra-vei Doamne... și-i ziua de Florii.*

P. Ciolan student teolog



## Biserica din TRANSILVANIA între anii

1761—1846

(Urmare din pag. 3)

1842 a înaintat un memoriu Dietei Transilvaniei, cerînd drepturi pentru românii din ținuturile locuite de sași, iar în 1842 a cerut împreună cu Lemeny ca să se îngăduie și românilor să învețe meșteșuguri. Nici unul din memoriile acestea n-au avut vreun rezultat.

Vasile Moga a murit la 17 octombrie 1845, în vîrstă de 71 de ani, după o păstorire îndelungată, care n-a dat roade bogate din pricina împrejurărilor vitrege în care s-a desfășurat.

Către sfîrșitul secolului XVIII și începutul celui de al XIX-lea, în sînul Bisericii unite a început lupta pentru păstrarea neschimbată a legii strămoșești, amenințată de catolicizare. Ea era dusă, printre alții, de cei trei învățați reprezentanți ai Școlii ardeleni: Samuil Micu, Gheorghe Șincai și Petru Maior. În scrierile lor, ei au arătat împrejurările adevărate în care s-a făcut unirea, au combătut primatul papal, au cerut păstrarea soborului mare pentru conducerea treburilor episcopiei, au criticat înnoirile introduse de unii vlădici în Biserica lor. Cu alte cuvinte, ei luptau pentru păstrarea neschimbată a credinței strămoșești. Samuil Micu a tradus o seamă de lucrări ale Sfinților Părinți răsăriteni, a revizuit traducerea Bibliei, pe care a tipărit-o la Blaj, în 1795. Pentru atitudinea lor, ei au fost prizonieri de episcopul unit Ioan Bob și de cei din jurul său, fiind nevoiți, în cele din urmă, să părăsească Blajul.

În 1798, cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la uniație, s-a făcut o încercare de reunire a celor două Biserici românești. Ea a fost făcută de vicarul ortodox Ioan Popovici, de unitul Aron Budai, care era secretarul Consistorului ortodox din Sibiu, de Radu Tempea, directorul școlilor naționale ortodoxe, fiind sprijinită de protopopii uniți Ioan Para și Petru Maior. Cererea lor a fost adresată Guvernului, dar a rămas fără urmare.

Așadar, se văd limpede de aici condițiile grele în care s-a desfășurat activitatea Bisericii Ortodoxe din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea. Ea a avut de luptat cu asupririle ce veneau asupra ei din partea Curții împărătești din Viena, dar și din partea Bisericii unite, care se bucura de sprijinul autorităților de stat, tocmai în scopul dezbinării poporului român.

Mircea Păcurariu